

Verslag van het ingevolge artikel 5, eerste lid sub d. van het Archiefbesluit 1995 gevoerde overleg tussen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Nationaal Archief met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, voor de archieven van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Den Haag, 28 februari 2018

Drs. A.R.M. Sacher-Flaat

Drs. A.D. Overbeeke

Selectiedoelstelling en belangen

Tijdens het opstellen van de selectielijst en het gevoerde overleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde artikel genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek.

Als uitgangspunt van het overleg gold de selectiedoelstelling voor blijvend te bewaren archief, die in 2010 als volgt is geformuleerd: Waardering, selectie en acquisitie van archieven heeft tot doel het bijeenbrengen en veiligstellen van bronnen die het voor individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen mogelijk maken hun geschiedenis te ontdekken en het verleden van staat en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren. Daartoe dienen de archieven of onderdelen van archieven veilig gesteld te worden die:

- a. representatief zijn voor wat in de samenleving is vastgelegd;
- b. representatief zijn voor de activiteiten van de leden (personen en organisaties) van een samenleving;
- c. door waarnemers als belangrijk, bijzonder of uniek worden beschouwd omdat ze de belangrijke, bijzondere en unieke maatschappelijke ontwikkelingen, activiteiten, personen en organisaties in een bepaalde periode weerspiegelen.

(Kamerbrief van OCW en BZK aangaande selectieaanpak archieven, 17 december 2010).

Het overleg

Het overleg over de concept-selectielijst tussen de vertegenwoordigers van de zorgdrager en de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris vond mondeling en schriftelijk plaats in de periode van juni 2014 tot en met februari 2018.

Aan dit overleg werd door de volgende personen deelgenomen:

als archief- en materiedeskundigen namens de zorgdrager:

J. Visser, senior adviseur bedrijfsvoering voor het bestuursdepartement, Onderwijsraad, Raad voor Cultuur en de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie;

mw. Drs. M. Dik, strategisch beleidsadviseur voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO);

mw. Dr. F. Limburg voor het Nationaal Archief;

mw. Drs. J. de Wilde, specialist informatie- en bedrijfssystemen voor de Rijksdienst Cultureel Erfgoed

mw. J. Nauman, directiesecretaris, voor de Erfgoedinspectie;

drs. H. Kummeling, adviseur bedrijfsvoering voor de Inspectie van het Onderwijs.

als vertegenwoordigers van de algemene rijksarchivaris:

mw. drs. A.R.M. Sacher-Flaat

mw. drs. A.D. Overbeeke

drs. J. Boerties

als externe deskundige: Mr. Dr. G. Enthoven

Strategisch informatieOverleg (SIO)

Op 5 oktober 2017 werd een Strategisch InformatieOverleg (SIO) gehouden tussen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Nationaal Archief.

Aan dit overleg namen deel van de zijde van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

- Drs. J.H.J Kruuk, Directeur Organisatie en Bedrijfsvoering;
- A.F.M. Litjens, Hoofd Centrale eenheid Informatiehuishouding;
- J. Visser, Senior Adviseur Bedrijfsvoering;
- drs. M.P. Veldhoven, CIO Adviseur Bedrijfsvoering.

van de zijde van het Nationaal Archief:

- drs. M.L. Engelhard, de algemene rijksarchivaris;
- mw. drs. A.R.M. Sacher-Flaat, strategisch adviseur.

De externe deskundige

- Mr. dr. G. Enthoven.

Verslag van het inhoudelijk overleg

Reikwijdte van de selectielijst

Deze selectielijst geldt voor het bestuursdepartement en alle daaronder ressorterende dienstonderdelen, te weten:

- Bestuursdepartement, ingangsdatum 1-4-2008;
- Dienst Uitvoering Onderwijs, ingangsdatum 1-1-2010;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, ingangsdatum 1-1-2016
- Nationaal Archief, ingangsdatum 1-1-2016;
- Inspectie van het Onderwijs, ingangsdatum 1-1-2014;
- Erfgoedinspectie, ingangsdatum 1-1-2012;
- Onderwijsraad, ingangsdatum 1-1-2016;
- Raad voor Cultuur, ingangsdatum 1-1-2016;
- Adviesraad voor Wetenschap en Technologie en Innovatie, ingangsdatum 1-1-2016.
- College van Beroep voor het Hoger Onderwijs, ingangsdatum 8-10-1992
- Commissies en bijzondere samenwerkingsverbanden, ingangsdatum 1-4-2008

Bij de aanvang van het project is besloten dat er één lijst voor het gehele concern zou worden opgesteld. De ingangsdatum van de lijst c.q. onderdelen daarvan is geruime tijd een aandachtspunt geweest. Uiteindelijk is dit opgelost om voor ieder onderdeel vast te leggen wat de ingangsdatum van de specifieke deellijst is. Vrij kort voor de aanvang van dit project is er een selectielijst (overgangsregeling-lijst EGI) vastgesteld. Dit omdat er nog een aanzienlijke hoeveelheid papieren archieven van de EGI door Doc-Direkt bewerkt diende te worden en de EGI niet over een selectielijst beschikte. De "handelingen" uit de overgangslijst EGI zijn gebruikt als input voor de deellijst EGI uit de nu voorliggende selectielijst. Ten opzichte van de "oude" lijst zijn er een klein aantal verschillen in waarderingen welke te verklaren zijn door het hanteren van de nieuwe selectiemethodiek.

Werken voor tweeden

Voor wat betreft de taken die DUO verricht in het kader van werken voor tweeden, is DUO door de Ministeries van Financiën (FIN) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) gemandateerd. De ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben de aan DUO gemandateerde taken niet opgenomen in hun respectievelijke selectielijsten en zullen daarom deze selectielijst mede ondertekenen.

Ministerie van Economische Zaken

Bekostiging Groen Onderwijs

- Deze werkzaamheden vallen onder de generieke kerntaak van DUO: het bekostigen van onderwijsinstellingen.

De desbetreffende taken zijn opgenomen in de selectielijst van EZ, waarbij wordt geconformeerd aan de voor DUO geldende bewaartermijnen. Vanaf 1 januari 2018, dit in verband met een departementale herindeling, is geen sprake meer van het verrichten van gemandateerde werkzaamheden. Per eerdergenoemde datum is de generieke selectielijst van OCW van toepassing.

Ministerie van Financiën

Examens Wet Financieel Toezicht

- DUO voert een aantal taken uit m.b.t. examens Wet Financieel Toezicht zoals het vaststellen van diplomarechten en het uitgeven van diploma's en certificaten.

Ministerie van SZW.

- Uitvoering van de Wet inburgering
- Basisexamen inburgering buitenland
- Verzamelen en beheren van gegevens in het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzalen
- Beheren van het register buitenlandse kinderopvang (RBK)

Toepassing categorieën uit het Generieke waarderingsmodel Rijksoverheid (GWR)

Het GWR kent een veertiental hoofdcategorieën. De hoofdcategorieën zijn per categorie weer onderverdeeld in een aantal subcategorieën waaraan de te waarderen processen worden gekoppeld. Bij aanvang was het streven er op gericht om voor het bestuursdepartement en de dienstonderdelen dezelfde generieke processen te gebruiken. Tijdens het inhoudelijk overleg bleek dat in eerste instantie niet alle dienstonderdelen met hetzelfde abstractieniveau konden werken. Gaande het traject zijn de abstractieniveauverschillen zoveel als mogelijk in praktische zin opgelost. Opgemerkt wordt dat onderhoud aan het GWR gewenst is.

Elke categorie is voorzien van een default toelichting die is overgenomen uit het GWR. Daaronder zijn de processen beschreven die binnen deze categorie vallen. In sommige gevallen bleek de generieke toelichting echter te ver af te staan van de werkgebieden van OCW. Voorbeelden als "De stort van nucleair afval, aanleg van een weg, kap van een bos, terugdringen van geluidhinder van militaire vliegtuigen." zouden voor de burger allicht meer verwarring dan verheldering brengen. In overleg tussen OCW en NA is vervolgens besloten om in deze gevallen een organisatie-specifieke toelichting toe te voegen.

Waarderingsgrondslag

Deze selectielijst is procesgericht en gebaseerd op het Generiek Waarderingsmodel Rijksoverheid (GWR). In het SIO tussen OCW en NA is op voorhand afgesproken dat deze selectielijst gewaardeerd wordt volgens de nieuwe waarderingsmethode (NWM). Dat betekent dat de bewaartermijnen in de selectielijst tot stand zijn gekomen na uitvoering van een systeemanalyse en een risicoanalyse. Deze instrumenten zijn beschreven in: *Belangen in balans, een handreiking voor waardering en selectie van archiefbescheiden in de digitale tijd*, een publicatie van het Nationaal Archief. Omdat OCW het eerste departement is waarbij volgens deze methode gewaardeerd wordt, zijn de instrumenten in een pilotomgeving uitgevoerd. Bij het pilotteam waren zowel vertegenwoordigers van de verschillende concernonderdelen betrokken als een pilotleider van het Nationaal Archief. Gezamenlijk is een aanpak voor de uitvoering van de instrumenten gemaakt. Tijdens de uitvoering van de pilot zijn een aantal keuzes gemaakt die gevolgen hebben voor de selectielijst en de waarderingsmethodes. Deze keuzes zijn hieronder beschreven. Afgesproken is dat de selectielijst over ca. 5 jaar wordt geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd.

a. Waarderen op procesniveau of differentiëren binnen processen

Binnen de pilotgroep is uitgebreid gesproken over het niveau van waardering. Daar bij draaide het om de vraag of een waardering ten principale moet gelden voor het hele proces of dat ook gewaardeerd kan worden op een lager niveau? Uitgangspunt van de systeemanalyse is dat ook een lager niveau gehanteerd kan worden. Met name in het geval van processen die in aanmerking komen voor blijvende bewaring, wordt zo voorkomen dat grote hoeveelheden irrelevante procesinformatie ook blijvend bewaard worden. Er is daarom besloten dat binnen een proces gedifferentieerd mag worden in bewaartermijnen. De verschillende bedrijfsonderdelen hebben voor hun eigen situatie beoordeeld wanneer differentiatie wenselijk was.

b. Afspraken over bewaarniveau

In sommige gevallen zijn door de pilotgroep aparte afspraken gemaakt over het bewaarniveau. De taak en functie van het betreffende onderdeel waren daarbij doorslaggevend. Zo is besloten alle stukken bij het bestuursdepartement die betrekking hebben op het maken, evalueren en herzien van beleid blijvend te bewaren, maar deze op termijn te vernietigen bij de onderdelen. Het Nationaal Archief en de Onderwijsraad vormen hierbij een uitzondering omdat deze twee organisaties de minister adviseren over respectievelijk het archief- en het onderwijsbeleid.

c. Uniformering van processen en termijnen

Bij het opstellen van de lijst en het bepalen van de bewaartermijn is door de pilotgroep gezocht naar een goede balans tussen uniformiteit en eigenheid. Waar het kan is gekozen voor uniforme beschrijvingen. Voor categorieën waarvoor dat voor de hand ligt is er naar gestreefd dezelfde bewaartermijn concern breed te hanteren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de PIOFACH-processen en voor binnen het concern voorkomende ketenprocessen. Het oordeel van de proceseigenaren binnen het concern was daarbij wel doorslaggevend. Dit is conform de uitgangspunten van de risicoanalyse.

d. Procesformuleringen

De processen waren initieel alleen positief geformuleerd, zonder nadere specificatie dat ook de neerslag van de negatieve equivalent in het betreffende proces gevat was. Denk hierbij aan het proces "Het toekennen van subsidies" waarmee ook "Het afwijzen van subsidieaanvragen" gevat zou moeten worden. Na overleg tussen OCW en NA is in de leeswijzer aangegeven dat de positieve formulering ook de negatieve variant impliceert.

e. Archiveren van websites

Het bestuursdepartement, DUO en de IvHO hebben vooralsnog bezwaar tegen het opnemen van waarderingen ten aanzien van websites in de selectielijst, gegeven het feit dat de 'best practice' bewaarstrategieën van websites nog niet volledig uitgekristalliseerd zijn. Zij zien bezwaren tegen het committeren aan bewaring van een type informatiedrager terwijl op praktisch niveau nog niet duidelijk is hoe dit zou moeten. Het NA is onverminderd van mening dat websites als archiefbescheiden kunnen, en moeten, worden aangemerkt. Websites zouden dan ook in de selectielijst moeten worden opgenomen, ook als over de te kiezen bewaarstrategie nog discussie

mogelijk is. Bestuursdepartement, DUO en de IvHO begrijpen de mening van het NA, echter willen zij nogmaals benadrukken dat pas na geheel duidelijk worden van een archiveringsmethodiek voor websites deze worden opgenomen in een selectielijst. Verder loopt het op voorhand, dus zonder toepassing van de systeem- en risicoanalyse, aanmerken van websites als zijnde te bewaren door het NA in plaats van de zorgdrager niet in de pas met de huidige waarderingmethodiek.

Advies van de externe deskundige

De concept-selectielijst is tevens voorgelegd aan een externe deskundige, in overeenstemming met artikel 3, sub d, van het per 1 januari 2013 gewijzigde Archiefbesluit 1995. Als externe deskundige fungeerde Mr. Dr. G. Enthoven. De deskundige heeft de concept-selectielijst ter advisering ontvangen, vergezeld van een verslag van het tot dat moment gevoerde overleg. Hieronder volgt samengevat en puntsgewijs zijn advies.

1 . Waardering voor concept-selectielijst, op onderdelen kanttekeningen.

Algemene reactie van de externe deskundige.

De voorliggende concept-selectielijst van het Ministerie van OCW wordt door de ondervraagde professionals over het algemeen gewaardeerd. Enerzijds bestaat er nadrukkelijk erkentelijkheid voor de aanpak en reikwijdte (*'oogt compleet, uitputtende categorisering, zorgvuldig samengestelde lijst, bestrijkt het hele werkveld, ik zie geen vreemde dingen'*). Anderzijds worden er ook kanttekeningen geplaatst (*'de opzet is niet handig, veel herhaling, nummering werkt verwarrend, geen overzicht op consistentie en vergelijkbare termijnen, via Excel kan je op maat sorteren in categorieën, nu staan ze verspreid'*). Een expert wees erop dat deze selectielijst ook bedoeld is voor terinzagelegging en dat dit ook eisen stelt aan de omvang en leesbaarheid ervan. De differentiatie naar de verschillende diensten en uitvoeringsorganisaties wordt enerzijds gewaardeerd (meer ruimte voor maatwerk), maar leidt ook tot redundantie (12 keer dezelfde alinea met dezelfde beschrijving en waardering).

De vertegenwoordiger van de zorgdrager merkt op dat dit een gevolg is van de gekozen en door alle dienstonderdelen gedragen opzet. Primair wordt de selectielijst gezien als een instrument voor het toekennen van waarderingen. Bij herziening/aanpassing zal deze opmerking worden meegenomen.

De externe deskundige gaat akkoord met de opmerking van de vertegenwoordiger van de zorgdrager.

2 . De criteria ontbreken of zijn onvoldoende scherp.

De externe deskundige wijst er op dat in de voorliggende concept selectielijst geen criteria zijn opgenomen op grond waarvan de waardering heeft plaatsgevonden.

Zijn advies luidt: Criteria toevoegen en gevolgen expliciteren.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager (verder genoemd de zorgdrager) legt uit dat in hoofdstuk 3 van de selectielijst de GWR-methodiek is uitgelegd. Aangezien deze selectielijst een

pilot betrof zijn de criteria en de uitkomsten van de systeem- en risicoanalyse niet opgenomen in de selectielijst. Deze zijn in een separate rapportage opgenomen. Naar aanleiding van het advies zullen de criteria voor de systeem- en risicoanalyse in een bijlage van de selectielijst worden opgenomen.

De externe deskundige vraagt zich af of er uit de omschrijvingen en criteria voldoende scherp is uit te maken wat wel en niet bewaard wordt. Een voorbeeld: Voor reconstructie van beleidsprocessen zijn concepten en versiebeheer erg belangrijk. De bedoelde reikwijdte van proces 2.1 – het maken, verantwoorden evalueren en uitdragen van beleid - betreft ook concepten, e-mails, verslagen overleg. Dat dient dan ook expliciet gemaakt te worden in de toelichting.

De zorgdrager is van mening dat de omschrijvingen en criteria voldoende scherp zijn om uit te kunnen maken wat wel en niet bewaard wordt. Versiebeheer is geregeld in het in gebruik zijnde DMS/RMA. Dus alle voorgaande versies van documenten worden standaard gearchiveerd en indien deze met B zijn gewaardeerd worden deze ook overgebracht naar het Nationaal Archief. Ten aanzien van e-mail geldt dat dit archiefbescheiden zijn in de zin van de wet. Als deze onderdeel uitmaken van een bepaald proces dienen deze gearchiveerd te worden als onderdeel van dat proces. OCW heeft er voor gekozen om op procesniveau te waarderen. De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

De externe deskundige wijst er op dat in bijlage 2 een lijst is opgenomen met 'cultuurhistorische instellingen'. Niet duidelijk is op grond van welke criteria instellingen hierin zijn opgenomen. Ook is onduidelijk wat de gevolgen zijn voor opname in deze lijst. Wordt alle informatie van deze instellingen blijvend bewaard?

Zijn advies luidt: neem nieuwe bijzondere scholen en scholen met afwijkende onderwijsvisies op in de lijst.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager legt uit dat er in het driehoeksoverleg van 2003 met het Algemeen Rijksarchief (thans Nationaal Archief) en de Raad voor Cultuur besluiten zijn genomen over de totstandkoming van de lijst van Cultuurhistorische instellingen. Bij de totstandkoming van de lijst van Cultuurhistorische instellingen is ingezoomd op de schoolbezoeksrapporten (Inspectierapporten). Uit analyse blijkt dat het blijvend bewaren van een deel van deze rapporten gerechtvaardigd is omdat daardoor vergelijkingen tussen bijv. grote steden en platteland mogelijk worden gemaakt. Op voorstel van de vertegenwoordigers van het Algemeen Rijksarchief worden daarom een aantal voorbeelddossiers bewaard.

Overeengekomen is 1x per 5 jaar 2 rapporten per schoolsoort blijvend te bewaren ten behoeve van historisch onderzoek. Zo kunnen onderzoekers door de tijd heen de ontwikkelingen op deze scholen goed volgen. Na maximaal 20 jaar worden deze rapporten overgebracht naar het Nationaal Archief. De lijst met cultuurhistorische instellingen dateert uit 2004 en is uiteraard een momentopname. De lijst zal door de Inspectie van het Onderwijs, in samenwerking met het Nationaal archief worden herzien.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

3 . Meer aandacht voor bewaarbelang uitvoeringspraktijk.

De externe deskundige wijst er op dat het in algemene zin op valt dat informatie over de uitvoeringspraktijk van geringere waarde wordt geacht dan informatie over beleid. Maar juist ook de uitvoeringspraktijk in de dagelijkse leefwereld van bewoners is voor een historicus belangrijk. De verstrekking van subsidies, de bekostiging van onderwijsinstellingen, de verstrekking van studiefinanciering, gegevens aangaande studiedeelname en verzuim, de organisatie van inburgeringsexamens, het behandelen van klachten, bewaar- en beroepsschriften, het zijn gegevens die gebruikt kunnen worden voor het vergroten van het leervermogen van de overheid en van toekomstige generaties.

Ook geaggregeerde data over doorstroomgegevens, verschillen tussen jongens en meisjes zijn interessant. Het volledig bewaren van uitvoeringsinformatie is vaak onvoldoende interessant in verband met redundantie. Het toekennen van een B-waardering aan uitvoeringsinstructies en aan een steekproef van 5 of 10 % van alle uitvoeringsinformatie zou bij wijze van standaard of default kunnen worden toegepast in de voorliggende conceptselectielijst.

Zijn advies luidt: Toekennen B-waardering van steekproef van 5-10 % bij uitvoeringsinformatie (met name cat. 10 en cat. 5).

De waardering van uitvoeringsinformatie en onderzoekdata is onderwerp van gesprek op het SIO.

4 . De risicoanalyse, systeemanalyse en hotspotmonitor ontbreken.

De externe deskundige wijst er op dat de basis voor de nieuwe waarderings- en selectiemethodiek is gelegen in de nota 'Informatie op Orde', kabinetsbrief 29 juni 2006¹ en de daaropvolgende kabinetsbrief van 2010.² Hierin is uitgesproken om bij waardering en selectie een systeemanalyse, een risicoanalyse en een trendanalyse – later omgedoopt tot hotspotmonitor - te laten maken om die thema's te identificeren die tot maatschappelijke beroering hebben geleid.³ Het is wenselijk om dergelijke thema's later te kunnen reconstrueren tot een groter detailniveau; het heeft daarmee impact op de archiefbeslissingen.

Het is daarom opmerkelijk dat deze Selectielijst OCW geen risicoanalyse, systeemanalyse en hotspotmonitor bevat, noch in de Selectielijst zelf, noch als bijlage. Wel wordt er een hotspot-inventarisatie aangekondigd, maar deze heeft blijkbaar nog niet plaatsgevonden. In het verslag van 9 juni 2017 wordt wel gerefereerd aan een uitgevoerde systeemanalyse en risicoanalyse, maar deze zijn niet bijgevoegd.

Nu blijkt het ook in de praktijk lastig om tijd te vinden bij beleidsdirecties om op deze vraagstukken te reflecteren. Informatiebeheer, waardering en selectie zijn geen onderwerpen die voor op het netvlies staan bij bewindslieden, het management of bij beleidsmedewerkers. Alle aandacht gaat uit naar de inhoudelijke beleidsdossiers. Dit is wel problematisch omdat door een toenemende mobiliteit van medewerkers, het papieren of digitale geheugen steeds belangrijker wordt. Gebrekkig informatie- en archiefbeheer leidt tot risico's voor de organisatie en voor de

¹ Kst. 29362, nr. 101

² Kst. 29362, nr. 186

³ Nationaal Archief, Belangen in Balans, Handreiking waardering en selectie in de digitale tijd, Den Haag, 2015

verantwoording naar de samenleving.

Zijn advies luidt: maak alsnog genoemde risico-analyse, systeemanalyse en hotspot-monitor in 2018 en voeg deze toe aan deze selectielijst.

De zorgdrager legt uit dat het in de eerste instantie de bedoeling was dat de voorliggende selectielijst volgens de nieuwe waarderingsmethodiek tot stand zou komen. Tijdens de totstandkoming van deze lijst zijn veel waardevolle lessons learned opgehaald voor de selectiemethodiek. De systeem- en risicoanalyses zijn uitgevoerd. Deze zijn, mede gezien het pilotkarakter waarin deze tot stand zijn gekomen, geen onderdeel van de selectielijst maar opgenomen in een apart document. Opname van de analyses in de lijst is nu niet haalbaar. Bij evaluatie van de lijst zal dit advies worden meegenomen en zal de systeem- en risicoanalyse integraal onderdeel worden van de selectielijst.

Zijn advies luidt: Om de werklast voor de zorgdrager te beperken kan overwogen worden om de risico-analyse en de hotspotmonitor te integreren.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager en de vertegenwoordiger van het NA leggen uit dat deze twee onderdelen van de Nieuwe Waarderingsmethodiek een aparte vaststellingsprocedure kennen en daardoor niet met elkaar geïntegreerd kunnen worden. De hotspotmonitor wordt met terugwerkende kracht op basis van een vastgestelde lijst uitgevoerd. De risico-analyse wordt bij het vaststellen van de selectielijst ingezet.

De externe deskundige draagt enkele mogelijke hotspots aan, te weten:

- Stelselvraagstukken, studiehuis, inrichting hoger onderwijs.
- Studiefinanciering
- Bekostigingssystemen, lump sum/declaratiebasis
- Integratie, historisch perspectief, Molukkers, gastarbeiders, vluchtelingen
- CITO/rekentoets

De zorgdrager is van mening dat de aangedragen voorbeelden van hotspots beleidstrends zijn die om deze reden toch al op hoofdlijnen bewaard blijven. Voorbeelden van hotspots die OCW in gedachten heeft zijn bijvoorbeeld:

- Examenfraude IBN GALDHOUN;
- Problematiek huisvesting ROC Leiden.

In het SIO zal de Directeur O&B, het met terugwerkende kracht aanwijzen van hotspots inclusief het tijdsbestek waarbinnen dit gerealiseerd gaat worden toelichten.

5 . Meer aandacht voor perspectief burgers en huidig gebruikers is wenselijk.

De externe deskundige wijst er op dat overheidsinformatie interessant is voor intern gebruikers (ambtenaren), extern gebruikers (burgers) en toekomstig gebruikers (m.n. historici). Voor burgers is vooral de relatie van het ministerie met de samenleving van belang: klachten, ingezonden brieven, mails, verslagen van maatschappelijk onderzoek, verslagen van inspraakavonden, congressen met docenten, etc.

De afgelopen jaren heeft het kabinet aangegeven belang te hechten aan het vergroten van de actieve openbaarheid. Daarbij is regelmatig de koppeling gemaakt met vraagstukken inzake waardering en selectie:

'Bij waardering wordt ook rekening gehouden met vraagstukken die van doen hebben met het niveau van informatiebeveiliging, actief openbaar maken van informatie, rubricering of vervroegd overbrengen van informatie en de beperking van openbaarheid vanwege bijvoorbeeld privacy. Deze aspecten maken in de nieuwe aanpak volwaardig onderdeel uit van het proces van waardering en daaruit voortvloeiende selectie. (...) De selectielijst groeit via het regulier strategische informatieoverleg uit tot een instrument waarmee de overheid de omgang met informatie tussen overheid en burger voor de gehele keten regelt. Dat betekent dat de selectielijst niet alleen het al dan niet duurzaam toegankelijk houden van informatieobjecten vaststelt (bewaren c.q. vernietigen), maar bijvoorbeeld ook de toegang tot die informatie (actieve/passieve openbaarheid) regelt.'⁴

De vertegenwoordiger van de ARA verwijst hierop naar de wijziging van het Archiefbesluit 2013 en de nieuwe SIO-aanpak. In het SIO met departementen praat het Nationaal Archief ook over alle voorgenoemde onderwerpen, maar deze landen niet rechtstreeks in de selectielijst zelf. De selectielijst regelt deze zaken wel indirect, o.a. met de risicoanalyse in relatie tot informatiebeveiliging en beheerregime in relatie tot de hotspotmonitor (DUTO-maatregelen).

De externe deskundige vervolgt: Zie voorts de betreffende Kamerdebatten en adviezen van het Nationaal Archief, de Algemene Rekenkamer, de Raad voor Cultuur en de Raad voor openbaar bestuur.⁵ Het perspectief van toekomstig generaties lijkt met voorliggende concept-selectielijst op hoofdlijnen redelijk gewaarborgd te zijn, maar het perspectief van huidig gebruikers en de koppeling met actieve openbaarheid ontbreekt in deze concept-selectielijst vrijwel geheel. Het gaat ook om democratische verantwoording naar de huidige gebruikers. Met publiek geld gefinancierde informatie dient in principe ook voor het publiek toegankelijk te zijn.

Het ontbreken van burgerperspectief komt voorts onder andere tot uiting in de vernietigingstermijn van klachten, bezwaarschriften, burgervragen, ereblijken, conferenties en Wob-verzoeken (vaak V5-V10). Daarbij valt ook op dat de vernietigingstermijnen van bijvoorbeeld het kerndepartement en DUO verschillen als het gaat om Wob-verzoeken en klachten van de Nationale Ombudsman. Ook voor onderzoekers naar de onderwijsgeschiedenis bieden deze categorieën interessante informatie over de uitwerking van beleid in de samenleving en over het maatschappelijk discours.

Met betrekking tot dit onderwerp geeft de externe deskundige drie adviezen:

1. Advies: Ken waardering B toe aan genoemde categorieën, eventueel indien het te omvangrijke categorieën zijn V30 en bewaren van steekproef 5-10 %.

De zorgdrager geeft aan dat klachten, beroepen en bezwaarzaken die er toe doen gepubliceerd

⁴ Kst. 29362, nr. 186, bijlage, p.7, p.10

⁵ Raad voor het openbaar bestuur, 'Gij zult openbaar maken', Den Haag 2012

worden in het rapport van de Nationale Ombudsman. Deze rapporten worden door de Nationale Ombudsman als B bestempeld.⁶ Daarnaast worden WOB verzoeken die gehonoreerd worden gepubliceerd en openbaar gemaakt, zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten?type=Wob-verzoek>. De belangen van de burger zijn hierdoor voldoende geborgd en zijn zeker op hoofdlijnen te reconstrueren i.c.m. beleid.

Ten aanzien van de verschillen in waardering wordt opgemerkt dat de onderdelen de vrijheid hebben om af te wijken van de standaardwaardering dit in verband met de eigen rollen en verantwoordelijkheden. Uitgangspunt is wel zoveel als mogelijk eenduidigheid in waardering. WOB-verzoeken die gehonoreerd worden, worden standaard gepubliceerd op www.rijksoverheid.nl. Dit wordt permanent bewaard door AZ (DPC)

De externe deskundige gaat hiermee akkoord met een kanttekening dat hij ook afgewezen WOB verzoeken wil waarderen met een B. Hij stelt dat een transparante overheid ook laat zien welke verzoeken je niet honoreert.

Op verzoek van de externe deskundige wordt dit punt op de agenda van het SIO gezet.

2. Advies: maak beschikbare data en cijfermateriaal zo snel en breed mogelijk toegankelijk.

De zorgdrager vermeldt de toegankelijkheid buiten de scope van de selectielijst valt. Wijst er echter desgevraagd op dat DUO al open data publiceert en al data levert aan het CBS.

3. Advies: Maak een inventarisatie van beschikbare informatie over de beleidsvoorbereiding, uitvoering, toezicht, evaluatie en verantwoording en geef daarbij aan welke informatie zonder grote technische, organisatorische of politieke problemen actief openbaar kan worden gemaakt.

De zorgdrager is van mening dat dit advies niet binnen de scope van de selectielijst valt.

⁶ http://www.nationaalarchief.nl/sites/default/files/docs/selectielijsten/concept_selectielijst_nationale_ombudsman_ter_inzage_01_sept_2014.pdf zie pagina 23.

1. Diverse overwegingen en adviezen

a. Is de ketensamenwerking voldoende geborgd?

De externe deskundige wijst er op dat in het rapport 'Het puberbrein van de overheid' indringend wordt gepleit voor meer aandacht voor ketensamenwerking bij vraagstukken van informatiemanagement en archivering.⁷ De koppeling van onderwijsgegevens met gegevens van andere departementen blijft problematisch. Denk daarbij aan de koppeling van gegevens over deelname aan het hoger onderwijs aan de inkomensklasse van de ouders. Of aan de gegevens van het Ministerie van V&J over de Verklaring omtrent Gedrag (VoG) aan verzuim en vroegtijdig schoolverlaten van het Ministerie van OCW en/of DUO. Overwegingen rond privacy hoeven hieraan niet in de weg te staan; onderzoekers zijn niet geïnteresseerd in individuele cases, maar in geaggregeerde data en metaverbanden. Door de toenemende non-respons bij enquêtes wordt de koppeling van registers steeds belangrijker. Organisaties als DUO geven vaak prioriteit aan andere zaken indien het departements-overschrijdende kwesties zijn.

Zijn advies luidt: één loket voor het koppelen van bestanden van meerdere departementen of overheden.

De zorgdrager is van mening dat dit advies niet ligt binnen de scope van de selectielijst.

b. Blauwe brieven Minister

De externe deskundige geeft aan dat uit de voorliggende selectielijst niet blijkt wat er met de zogenaamde 'blauwe brieven' van de minister gebeurt. Dit zijn persoonlijke brieven van ministers aan collega-bestuurders of andere personen. Ze geven voor historici een bijzonder inzicht in de beleidsprioriteiten, overredingskracht, sturingsfilosofie en persoonlijke aanpak van bewindspersonen.

Zijn advies luidt: opnemen 'blauwe brieven', waardering B.

De zorgdrager legt uit dat deze lijst niet uit gaat van het waarderen op documentniveau, maar het waarderen van processen. Blauwe brieven zijn onderdeel van een bepaald proces en worden conform de waardering die is toegekend aan het proces geselecteerd. In 99% van de gevallen zijn dit B-processen.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord

c. Internationale samenwerkingsverbanden

De externe deskundige is van mening dat uit de voorliggende Selectielijst onvoldoende duidelijk wordt wat er gebeurt met informatie en stukken die gedeeld en ontvangen worden in internationale samenwerkingsprojecten zoals PISA, in de Taalunie en in OECD-verband. Deze zijn onder andere belangrijk voor het (reconstrueren van het) leervermogen van de overheid en hebben daarmee een blijvend bewaarbelang. Dat geldt ook voor de stukken en verslagen van informele internationale overleggen tussen ministers. Niet duidelijk is of deze blijvend bewaard worden. Dat wordt wel wenselijk geacht. De passages over deze categorie zijn bij het kerndepartement erg summier in

⁷ Raad voor Cultuur, Raad voor het openbaar bestuur, 'Het puberbrein van de overheid; informatiebeheer in ketensamenwerking, 2016

vergelijking met bijvoorbeeld DUO.

Zijn advies luidt: aanpassen en preciseren cat. 13, o.a., waarden van bovengenoemde informatie met B.

De vertegenwoordiger van de ARA en de zorgdrager begrijpen dit punt. Onderzocht wordt welke impact dit heeft aangezien de betreffende categorie niet specifiek is voor enkel internationale samenwerkingsverbanden.

Bij het SIO zelf wordt uitsluitend gegeven of cat. 13.7 volledig met B gewaardeerd gaat worden dan wel dat de categorie gespitst wordt in categorie nationaal (V) versus internationaal (B).

d. Onduidelijkheid over bewaartermijnen onderzoeksinformatie

De externe deskundige geeft aan dat categorie 8 betrekking heeft op onderzoeksinformatie. Niet duidelijk is wat het verschil is tussen categorie 8.1 (Het uitvoeren van onderzoeksopdrachten, waardering B) en categorie 8.2 (Het financieren, begeleiden en uitvoeren van onderzoeken, waardering V7). Wat gebeurt er bijvoorbeeld met een onderzoeksrapport van een bureau als Berenschot? Opmerking van experts: Ook ruwe onderzoeksdata en modellen zijn interessant voor historici.

De zorgdrager legt uit dat het hier niet altijd eigendom is van de overheid. Dus dat deze informatie niet altijd valt onder de Archiefwet. Er kan niet in alle gevallen gegarandeerd worden dat deze bewaard blijft.

De externe deskundige vervolgt zijn betoog dat: onderzoeksdata wordt gewaardeerd op basis van de waarde van deze gegevens voor de bedrijfsvoering van het onderzoeksinstituut. Echter, de waarde voor de (recht- en bewijszoekende) burger en het cultuurhistorisch belang moeten worden afgewogen, aldus de Archiefwet. Juist deze data zijn voor toekomstig onderzoekers een interessante (onbewerkte) onderzoeksbron. Wat gebeurt er met zelf gegenereerde data? Ook analysemodellen zijn relevant: *'Gooi niet de algoritmes weg, die zijn cruciaal.'*

De vertegenwoordiger van de ARA legt uit dat voor het bewaren van de algoritmen aandacht is. Samenwerking wordt gestart met VenJ en andere experts om hier bewaarbeleid op te maken.

Advies van de externe deskundige: verhelderen onderscheid. Uitgangspunt dient te zijn dat onderzoeksinformatie blijvend wordt bewaard (B).

De zorgdrager is het eens met de externe deskundige. Samenvoeging en toekennen van een waardering is vanuit oogpunt Recordbeheer wenselijk. Dit zou ook in het GWR model aangepast dienen te worden, tenzij een organisatie-onderdeel duidelijk het verschil aangeeft zoals DUO.

Het (laten) uitvoeren van onderzoek met betrekking tot beleidsontwikkeling DUO	Bewaren
Het (laten) uitvoeren van onderzoek met betrekking tot beleidsuitvoering DUO	V 5
Toelichting: Het betreft hier bijvoorbeeld analyses op het gebied van privacy, informatiebeveiliging en archiefmanagement.	

Het advies luidt: Maak heldere afspraken met organisaties als DANS omtrent het bewaren van onderzoeksinformatie.

De zorgdrager is van mening dat dit advies niet ligt binnen de scope van de selectielijst. Onderzoeksdata valt niet altijd onder eigendom van de overheid. En valt derhalve niet in alle gevallen onder Archiefwet. Kan dus niet gegarandeerd worden dat deze in alle gevallen bewaard blijft.

e. Langere bewaartermijn voor begrotingsinformatie (categorie 4.1) is wenselijk.

De externe deskundige wijst er op dat Financiële informatie over begrotingsvoorbereiding, begrotingsuitvoering en begrotingsverantwoording, alsmede de meerjarenramingen in voorliggend voorstel de waardering V7 krijgen. Deze stukken zijn regelmatig ook na die periode nog belangrijk bij verantwoording aan het parlement (zie bv. de bonnetjesaffaire bij MinV&J). Ook veranderingen in meerjarenramingen kunnen voor onderzoekers interessant zijn.

Zijn advies luidt: V20

De zorgdrager is van mening dat vernietigingsplicht is gebaseerd op het idee dat tot een bepaald moment rechten moeten kunnen worden ontleent uit informatie. De termijn 7 jaar is gebaseerd op Comptabiliteitswet waar deze afweging in is geborgd.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

f. Langere bewaartermijn voor toezicht op ZBO's (categorie 6.2) is wenselijk.

De externe deskundige wijst er op dat toezicht en handhaving op ZBO's, cat. 6.2. nu gewaardeerd is op V7. Dat is relatief kort, gezien de aanzienlijke financiële en maatschappelijke impact die het opereren van grote ZBO's kan hebben.

Zijn advies luidt: V25

De zorgdrager gaat hiermee gedeeltelijk akkoord en zal de V-termijn verhogen naar V15. 15 jaar V is bepaald aan de hand van het voorbeeld bij categorie 12.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

g. Onduidelijkheid over bewaartermijnen examenopgaven

De externe deskundige wijst er op dat op staat dat DUO examenresultaten 60 jaar bewaart.

Nergens wordt echter melding gemaakt van het bewaren van examenopgaven, terwijl het voor een historicus wel interessant kan zijn om kennis te nemen van bijvoorbeeld de inhoud van

gymnasium-opgaven van het examen geschiedenis in 1938.

Zijn advies luidt: Advies: examenopgaven noemen en waarderen met een B.

De zorgdrager legt uit dat De examenopgaven samengesteld worden door het College van Toetsen Examens (CVTE) en niet door DUO. Dit is een ZBO en als zodanig zelf verantwoordelijk voor het opstellen van een selectielijst. OCW kan geen waarderingsbeslissing nemen voor ZBO's. De vertegenwoordiger van de ARA zegt toe dat dit bespreekbaar zal worden gemaakt op het moment dat de selectielijst van het betreffende ZBO ingediend wordt.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

h. Beleidsvorming en evaluatie DUO

De externe deskundige wijst er op dat het maken, evalueren en herzien van beleid een blijvend bewaarbelang heeft, met name voor wat betreft DUO, gezien de omvang en impact van haar handelen. In het verslag van indiening d.d. 9 juni 2017 wordt voorgesteld deze informatie op termijn te vernietigen.

Zijn advies luidt: Advies: B of V50.

De vertegenwoordiger van de ARA gaat hiermee akkoord. Het is een fout in het genoemde verslag en zal worden aangepast.

i. Beschrijving taken OCW

De externe deskundige wijst er op dat er in de inleiding van de selectielijst een beschrijving staat van de taken van OCW. Opvallend is een zekere onevenwichtigheid in deze beschrijving: zo wordt aan de Directie Primair Onderwijs 3 regels gewijd en aan de beschrijving van de Inspectie van het Onderwijs 60 regels. Daarnaast ontbreken ook de doelstellingen van de verschillende directies en diensten, terwijl deze wel relevant kunnen zijn voor beslissingen aangaande waardering en selectie. Bij het Directoraat-Generaal Cultuur en Media ontbreekt de taak 'Archiveren'.

Zijn advies luidt: opnemen doelstellingen, aanpassen taak DG C&M.

Het advies wordt opgevolgd.

j. Afsluiting BSD's

In paragraaf 1.3 staat dat de oude Basis Selectiedocumenten worden afgesloten. De externe deskundige is van mening dat dit een juridisch onduidelijke term is. Selectielijsten worden vastgesteld of ingetrokken. Daarbij zullen de consequenties van intrekking (of afsluiting) goed doordacht moeten worden. Door intrekking zou de juridische grondslag ontbreken van het waarderen van alle stukken van bijvoorbeeld RCE, NA, Onderwijsraad, RvC, AWTI en CvBHO van voor 1 januari 2016.

Zijn advies luidt: heroverweging 'afsluiting', preciezer formuleren.

De vertegenwoordiger van de ARA legt uit dat intrekking niet mogelijk is omdat de oude selectielijsten als grondslag hebben gediend voor selectiebeslissingen. Intrekking zou deze selectiebesluiten ongeldig maken. Afsluiten is de enige optie. Oude selectielijsten kunnen nog

gebruikt worden in geval van afgesloten handelingen die niet zijn meegenomen in de nieuwe selectielijst. In dit geval is *afgesloten* de juiste term.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

k. Consistentie

De externe deskundige is van mening dat er regelmatig verschillen zijn tussen het bewaarniveau van het kerndepartement en de verschillende diensten, of de verschillende diensten onderling. Een aantal categorieën worden bij Dienst X blijvend bewaard en bij Dienst Y na 5 jaar vernietigd. De ratio daarachter wordt niet duidelijk.

Zijn advies luidt: check op consistentie.

De zorgdrager wijst er op dat ieder dienstonderdeel werkt met een eigen belang en verantwoording. Dit leidt tot verschillen.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

l. Gezondheidsmanagement

De externe deskundige wijst er op dat categorie 9.1, het uitvoeren van gezondheidsmanagement met V7 wordt gewaardeerd.

Zijn advies luidt: betreft gevoelige zaken, denk aan asbestblootstelling, waardering met V50.

De zorgdrager legt uit dat dit geen medewerker gerelateerde processen zijn. De hier opgenomen processen liggen in de ARBO-hoek. Alle medewerker gerelateerde processen zijn opgeslagen bij P-direkt. In het BSD P-Direkt is een handeling t.a.v. asbestblootstelling opgenomen.

Selectielijst:168 Overheidspersoneel P-Direkt, zorgdrager BZK en vakministers

Handeling: 13	Het registreren van individuele medewerkers die bloot hebben gestaan aan schadelijke stoffen.
Waardering:	Vernietigen 110 jaar na geboortedatum.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

m. Website archivering

De externe deskundige stelt de vraag hoe om te gaan met website archivering? Zie o.a. 5.1. Bij beheer van de website staat nu een V5 als waardering. Een website is echter voor burgers cruciaal, namelijk hét portal voor informatie over het departement. Daarbij gaat het niet alleen om de website van het kerndepartement, maar ook van bijvoorbeeld diensten als DUO of de Inspectie. Tegenwoordig is het eenvoudig om aan het eind van iedere dag een kopie van de website op te slaan in the cloud.

Zijn advies luidt: archiveer websites, V30, uitsnede B.

De vertegenwoordiger van de ARA wijst er op dat er momenteel een Handreiking webarchivering wordt opgesteld. Het uitgangspunt/beleidsregel daarbij is permanente bewaring van alle eindversies publiekscommunicatie, waaronder dus ook website (inclusief elke wijziging). In GWR OCW gevat onder 5.1.1.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

n. Privacy by design

De externe deskundige is van mening dat het vaststellen van de Selectielijst een goede gelegenheid biedt om te sturen op 'privacy by design'. Dit zou tot uitdrukking kunnen komen in de bepaling dat bij verschillende categorieën de namen en postcodes na 5 jaar vernietigd worden, terwijl de overige informatie langer bewaard blijft.

Zijn advies luidt: heroverweging voorliggende lijst vanuit het perspectief 'privacy by design'.

De vertegenwoordiger van de ARA geeft aan dat het NA verkent of de doorontwikkeling opzet selectielijst (algemeen, niet specifiek voor OCW) kan plaatsvinden om aan te kunnen geven welke gegevensverwerkingen plaatsvinden (op procesniveau) om AVG-compliance te vereenvoudigen. Dit proces loopt nog.

o. Investeren in artificiële intelligentie en zoekbots.

De externe deskundige wijst er op dat er op dit moment wettelijke bewaartermijnen gelden en dat selectie belangrijk is vanwege de kosten van opslag en om redenen van vindbaarheid. De kosten van opslag, beheer en automatische migratie zullen de komende jaren verder dalen. Metadatering en ontsluiting gaat binnenkort via AI en zoekrobots. Via Delpher van de Koninklijke Bibliotheek is het nu mogelijk om in miljoenen kranten te zoeken. OCW en NA moeten nu inspelen op die toekomst.

Zijn advies luidt: Start met pilots artificiële intelligentie, automatische metadatering en zoekbots.

De zorgdrager is van mening dat dit buiten de scope ligt van de selectielijst. Wel zal er binnen OCW aandacht aan worden besteed.

p. Ontbreken procesbeschrijving.

De externe deskundige is van mening dat het in deze concept-selectielijst ontbreekt aan een procesbeschrijving. Hoe is deze Selectielijst tot stand gekomen? Heeft er bijvoorbeeld overleg plaatsgevonden met maatschappelijke actoren, of met historici en wetenschappelijk onderzoekers naar de onderwijsgeschiedenis van Nederland? De selectielijst geeft ook geen inzicht in de wijze waarop actualisatie de komende periode zal plaatsvinden.

Zijn advies luidt: toevoegen procesbeschrijving

De vertegenwoordiger van de ARA legt uit dat de procesbeschrijving aan het einde van het gehele indieningstraject wordt toegevoegd, inclusief de publicatiegegevens in de Staatscourant.

De externe deskundige gaat hiermee akkoord.

De externe deskundige stelt nog enkele vragen en heeft nog enkele opmerkingen

1. Externe deskundige: Worden convenanten nu blijvend bewaard, zie categorie 3.1, of 7 jaar na verloop vernietigd, zie categorie 10.1?

Zorgdrager: Goede opmerking. Per abuis zijn convenanten dubbel in de lijst opgenomen. De convenanten bij categorie 10 worden verwijderd uit de lijst.

2. Externe deskundige: Eindproducten vanuit BRON gegenereerd worden na 5 jaar vernietigd. Wat gebeurt er met de data in BRON?

Zorgdrager: DUO is eigenaar/beheerder van BRON en bepaalt de waardering van de data in BRON. De bewaartermijnen die DUO hanteert voor uitvoerende processen zijn in wet- en regelgeving (uitvoeringswetten) vastgelegd. De geaggregeerde bestanden staan op B.

3. Externe deskundige: Erfgoedinspectie, beschermde voorwerpen exporteren naar buitenland, termijn is nu V15. Betekent dit dat als 'het Straatje van Vermeer' of een onbekende equivalent aan Japan wordt uitgeleend deze informatie na 15 jaar vernietigd wordt?

Zorgdrager: exporteren is iets anders dan uitlenen.

Er zijn een tweetal processen die gewaardeerd zijn met V15.

Het behandelen van verzoeken voor het verrichten van handelingen met beschermde voorwerpen, V15

Toelichting: Hieronder vallen o.a. de volgende verrichtingen; veilen, vervreemden, bezwaren, verhuren, in bruikleengeven.

V termijn is dus V15 na veiling, V15 na vervreemding, V15 na opheffen bezwaring, V15 na beëindiging verhuring en V15 na beëindiging in bruikleengeving.

Het verlenen van toestemming tot het naar buiten Nederland brengen van beschermde voorwerpen, V15

Toelichting: Hieronder vallen tevens de afgegeven uitvoervergunningen

V-termijn is dus V15 na uitvoer.

4. Externe deskundige: Het herhaald onderscheid tussen V5 en 'V2 bij overlijden' lijkt nodeloos ingewikkeld.

Zorgdrager: Dit is noodzakelijke voor de inrichting van het systeem. redundantie voor

Recordbeheer voor het kunnen toekennen van de juiste waardering. Bovendien is de termijn V2 na overlijden ook in wet- en regelgeving vastgelegd.

5. Externe deskundige: De bewaartermijnen rond inburgering zijn relatief lang (B, V60, V50, V20).

Zorgdrager: de bewaartermijn is wettelijk vastgelegd. En de geaggregeerde vorm staat op

Bewaren vanwege belang voor onderzoek (al met NA eerder vastgesteld in de selectielijst IB-Groep)

6. Externe deskundige: Waarom worden medewerkers-tevredenheidsonderzoeken op met B gewaardeerd en elders met V?

Zorgdrager: Zie pagina 36 van de inleiding. Er is tevens sprake van verschillende actoren en belangen bij de dienstonderdelen.

7. Externe deskundige: We weten op dit moment niet wat historici, bestuurskundigen, genealogen, maar ook medici, psychologen, pedagogen over pakweg vijftig jaar interessant vinden. Maak een volledig a-selecte steekproef van 10% van het totaal. Op deze wijze kom je daar enigszins aan tegemoet.

De vertegenwoordiger van de ARA: Zie eerdere opmerkingen hierover. A-selecte steekproef wordt niet nodig geacht. Dit wordt ondervangen door o.a. open data, beleid, openbaar maken van auditonderzoeken, onderzoeken en het Bewaren van de rapporten van de Nationale Ombudsman.

Strategisch Informatieoverleg (SIO)

De conceptselectielijst en de reactie daarop van de externe deskundige zijn besproken in het Strategisch Informatieoverleg (SIO) op van 5 oktober 2017. Tijdens dat SIO is opdracht gegeven een nadere inventarisatie van uitvoerende processen te houden en een voorstel voor inrichting van het proces hotspotmonitor te maken. Het vaststellen van de selectielijst is om deze reden aangehouden tot het extra ingelaste SIO van 22 februari 2018. Aan beide SIO's namen deel:

Namens het Nationaal Archief

Dhr. M.L. Engelhard, MCM MA, Algemene Rijksarchivaris

Mw. Drs. A.R.M. Sacher-Flaat, senior adviseur Kennis en Advies

Namens de zorgdrager

Dhr. M. Smits van Waesberghe, (plv) Directeur O&B

Dhr. A. Litjens, Hoofd CEI

Dhr. J. Visser, senior adviseur bedrijfsvoering voor het bestuursdepartement

Dhr. M. Veldhoven, CIO Adviseur Bedrijfsvoering (5 oktober 2017)

Externe deskundige

Mr. dr. G. Enthoven

De externe deskundige geeft aan dat hij voor zijn advies met anderen heeft gesproken. De algemene strekking van het commentaar van de professionals is positief. De externe deskundige is onder de indruk van de aanpak en uitputtende uitwerking van de lijst. In het SIO beperkt hij zich tot vier opmerkingen. Naar aanleiding van deze opmerkingen is door de vertegenwoordigers van de zorgdrager en de ARA nader onderzoek verricht. De resultaten hiervan zijn besproken in het SIO van 22 februari 2018 en hierbij opgenomen.

In de selectielijst zijn niet de criteria opgenomen op grond waarvan de waarderingen tot stand zijn gekomen.

De externe deskundige adviseert deze criteria in de lijst op te nemen. Dit bevordert de inzichtelijkheid. De Algemeen Rijksarchivaris (ARA) is het hier mee eens. De vertegenwoordiger van de zorgdrager verduidelijkt dat de criteria voor de risico- en systeemanalyse in een separaat document staan. Afgesproken wordt dat deze zullen worden opgenomen in de selectielijst

Geringe aandacht voor uitvoeringspraktijk

De externe deskundige constateert dat veel uitvoeringsinformatie vernietigd wordt, terwijl juist uitvoeringsinformatie, zoals vergunningen en subsidies, interessant is voor wetenschappelijk en historisch onderzoek. Ook de door hem geïnterviewde professionals hebben hierop gewezen. Voor de couleur locale dient een deel bewaard te worden, bij DUO bijvoorbeeld 1 tot 5% van het totaal.

De ARA licht toe dat over het archiveren van uitvoeringsinformatie in de loop der tijd wisselend is gedacht. In de periode PIVOT (Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn) werd de uitvoeringspraktijk minder belangrijk gevonden. Nu is er veel meer aandacht voor. Wel dient rekening gehouden te worden met de wet- en regelgeving: waar wet- en regelgeving gebiedt om te vernietigen, moet ook worden vernietigd. De vertegenwoordiger van de zorgdrager meldt dat DUO veel uitvoeringsinformatie in geaggregeerde vorm levert. De externe deskundige is daarvan op de hoogte, maar wijst juist op het belang van het via een steekproef bewaren van individuele documenten.

Samengevat zijn de aanwezigen het eens over het belang van het bewaren van (een deel van de) uitvoeringsinformatie, maar dat er voetangels en klemmen zijn. Door de Directeur O&B is tijdens het SIO van 5 oktober opdracht gegeven aan het kerndepartement en de diensten om de uitvoeringsprocessen te inventariseren

Door de vertegenwoordiger van de zorgdrager is binnen het kerndepartement en de diensten de vraag uitgezet. Tevens zijn de vertegenwoordigers van de zorgdrager en de ARA op 25 januari met de externe deskundige in gesprek gegaan over waardering van bepaalde uitvoeringsprocessen en is gekeken welke processen voor een steekproefselectie in aanmerking komen. Dit heeft geresulteerd in de volgende aanbevelingen die zijn voorgelegd aan het SIO van 22 februari 2018.

Voorgesteld wordt om de volgende waarderingen te wijzigen:

1. Alle hoofdstukken, "WOB-verzoeken" van V10 in Bewaren;
2. Hoofdstuk Bestuursdepartement, "Klachten, bezwaar- en beroepschriften" van V 10 in Bewaren;
3. Hoofdstuk DUO, "Het vastleggen van examenresultaten" van V60 in Bewaren;
4. Hoofdstuk DUO, "Het vastleggen van resultaten basisexamens inburgering buitenland" van V60 in Bewaren;
5. Hoofdstuk DUO, "Het aan de minister melden van incidenten m.b.t. onderwijs gerelateerde registers" van V5 in V20 of V30;
6. Hoofdstuk Erfgoedinspectie, "Het vervreemden en veilen van beschermde voorwerpen" van V15 in Bewaren;
7. Hoofdstuk Erfgoedinspectie, "Het verlenen van toestemming tot het buiten Nederland brengen van beschermde voorwerpen" van V15 in Bewaren;
8. Hoofdstuk Nationaal Archief, "Het registreren van klanten" van V in V10;
9. Hoofdstuk Nationaal Archief, "Het beantwoorden van klantvragen en informatieverzoeken" van V in V10.

Het SIO gaat akkoord met de gewijzigde waarderingen en het opnemen daarvan in de selectielijst;

Voorgesteld wordt om op de volgende processen bewaring via steekproeven uit te voeren:

1. Overige hoofdstukken, "Het behandelen van klachten, bezwaar- en beroepschriften";
2. Alle hoofdstukken, "Het verlenen van subsidies";
3. Hoofdstuk DUO, "Het beoordelen van erkenningsverzoeken titulatuur en onderwijsbevoegdheid";
4. Hoofdstuk DUO, "Het beoordelen van erkenningsverzoeken onderwijsinstellingen";
5. Hoofdstuk Inspectie van het Onderwijs, "Het uitvoeren van aspectonderzoeken kinderopvang";
6. Hoofdstuk Inspectie van het Onderwijs, "Het verrichten van dossieronderzoeken";
7. Hoofdstuk Inspectie van het Onderwijs, "Het adviseren van DUO m.b.t. diploma erkenningen".

Het SIO gaat akkoord met de processen waarop steekproeven worden uitgevoerd. De selectielijst zal op basis van deze afspraken worden aangepast.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager meldt dat bij het vaststellen van de selectielijst van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) ook besloten is tot het bewaren van informatie via steekproeven. Hij stelt voor een werkgroep OCW/EZK/NA te formeren die de implementatie van de steekproefbewaringen verder gaat uitwerken.

Het SIO gaat akkoord met het formeren van een werkgroep OCW/EZK/NA

Beschrijving nieuwe waarderingsbeleid/hotspots: verwijs naar kritische dossiers en maak concreet dat deze worden bewaard.

De externe deskundige is vooral geïnteresseerd hoe het proces hotspotmonitor is ingericht en of er geen zaken worden vernietigd die juist bewaard zouden moeten worden. Hij wijst op het risico dat informatie die gerelateerd is aan een hotspot reeds op grond van de V-waardering kan zijn vernietigd. De criteria voor de hotspots zouden ook in de selectielijst moeten worden opgenomen en moeten worden gedeeld met beleidsdirecties.

De vertegenwoordiger van de zorgdrager licht het proces Vernietigen toe: voordat overgegaan wordt tot vernietigen wordt door de zorgdrager nagegaan of hier materiaal tussen zit dat bewaard zou moeten worden. De verklaring van vernietiging wordt bovendien eerst voorgelegd aan de beleidsdirecties.

Door de externe deskundige wordt benadrukt dat bij het aanwijzen van hotspots vooral het primair proces goed moet zijn aangehaakt. Hij noemt met name het bureau SG en Communicatie. Het belang van inhoudelijke betrokkenheid van het primair proces wordt ook door de ARA onderstreept. De vertegenwoordiger van de zorgdrager geeft aan dat het in de praktijk een uitdaging is om het primair proces te betrekken.

In het SIO van 5 oktober hebben de leden van het SIO opdracht gegeven tot het maken van een voorstel voor de inrichting van het proces hotspotmonitor waarin is opgenomen hoe de beleidsdirecties betrokken worden. Door de vertegenwoordiger van de zorgdrager is in samenwerking met de vertegenwoordigers van het Nationaal Archief een voorstel voor de inrichting van dit proces gemaakt. In dit voorstel is de rol van het primair proces voor het aanwijzen van hotspots geborgd.

Op het SIO van 22 februari is het voorstel besproken. De ARA meldt dat hij het belangrijk vindt dat het primair proces in de lead is bij het identificeren van hotspots. Afgesproken wordt om in het voorstel voor de inrichting van het proces hotspotmonitor een wijziging in de naamgeving van de gremia aan te brengen waardoor de rol van het primair proces beter tot uiting komt. De wvd. Directeur O&B stelt voor om in samenwerking met de ARA de hotspotmonitor bij het MT-OCW onder de aandacht te brengen. Tevens wordt binnen het bestuursdepartement onderzocht wie de rol van regisseur op zich neemt.

Belang actieve openbaarheid.

De externe deskundige is van mening dat waarden breder is dan de selectielijst en verwijst naar uitspraken van het kabinet waarin gesteld wordt dat duurzame toegankelijkheid en archivering in samenhang met transparantie en openbaarheid dienen te worden beschouwd. De ARA wijst erop dat actieve openbaarheid los staat van de selectielijst. De Directeur O&B sluit daarop aan: de uitgangspunten van de externe deskundige worden zeker onderschreven, maar zijn voor de vaststelling van de selectielijst niet relevant. De vertegenwoordiger van de ARA licht toe dat onderwerpen als openbaarheid, beveiliging en duurzame toegankelijkheid aan bod komen in een regulier SIO. Het huidige SIO staat in het teken van de selectielijst en de waardering van de processen.

Waardering niet-gehonoreerde WOB-verzoeken.

De externe deskundige geeft in het SIO van 5 oktober aan dat zijns inziens het ontbreken van burgerperspectief onder andere tot uiting komt in de vernietigingstermijn van Wob-verzoeken (vaak V5-V10). De vertegenwoordiger van de zorgdrager legt uit dat gehonoreerde WOB-verzoeken worden gepubliceerd op overheid.nl. Deze website wordt bewaard. De externe deskundige stelt dat juist niet-gehonoreerde WOB-verzoeken interessant zijn om te bewaren, het

beleid van de overheid is hierin terug te zien: wanneer wordt een WOB-verzoek wel en niet gehonoreerd en welke onderwerpen betreft het. Voor wat betreft bescherming van de privacy kunnen niet-gehonoreerde WOB-verzoeken net als de gehonoreerde geanonimiseerd worden.

De ARA vindt dat de externe deskundige een punt heeft. Voor het reconstrueren van het proces heb je zowel de toegewezen als de afgekeurde WOB verzoeken nodig. Dit geeft inzicht in veranderende denkbeelden

De externe deskundige pleit voor het via een steekproef bewaren van dossiers WOB-verzoeken. Opgemerkt wordt dat dit vraagstuk een interdepartementaal karakter heeft.

Opgemerkt wordt dat dit vraagstuk een interdepartementaal karakter heeft.

Op voorstel van de Directeur O&B wordt afgesproken dat de vertegenwoordiger van de zorgdrager contact opneemt met de jurist die voor OCW de WOB verzoeken coördineert. Op het SIO van 22 februari zijn de uitkomsten van dit gesprek gedeeld: Wob verzoeken: alle beschikkingen worden gepubliceerd. In de beschikkingen zijn overwegingen voor weigering opgenomen. 100% afwijzingen worden niet gepubliceerd, maar komen nauwelijks voor. Uit het gesprek met de Wob-jurist kwam naar voren dat het aantal Wobverzoeken dat jaarlijks bij OCW binnenkomt gering is. De vertegenwoordiger van de zorgdrager stelt daarom voor het proces afhandelen van Wob-verzoeken met B te waarderen. Dit voorstel wordt door het SIO aangenomen.

Waardering Categorie 13.7, (inter)nationale samenwerkingsverbanden.

De externe deskundige geeft aan aan dat informatie met betrekking tot internationale samenwerkingsverbanden bewaard zou moeten worden, omdat je zo kennis hebt van best practices in andere landen.

Door de ARA is gevraagd nog een keer onderzoek naar dit proces te doen. Welke directies bij OCW zijn hierbij betrokken. Op het SIO van 22 februari heeft de vertegenwoordiger van de zorgdrager de resultaten van zijn onderzoek meegedeeld: Categorie 13.7 betreft dossiers die gaan over het aangaan en in standhouden van samenwerkingsverbanden. Bij OCW betreft dat voornamelijk directies Internationaal Beleid en Onderwijs- en wetenschapsbeleid.

Het SIO is akkoord met de splitsing van categorie 13.7 in categorie nationaal (V) versus internationaal (B).

Dit verslag is voor akkoord voorgelegd aan de bij het overleg betrokken personen.